

Asia: Lausuntopyyntö YVA-ohjelmasta, Elättivaaran tuulivoimahanke, Rovaniemi (LAPELY/992/2024)

Lapin ELY-keskus
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Eolus Energy Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Rovaniemen kaupungin Elättivaaran alueelle. Hankealue käsittää sekä tuulivoiman tuotantoalueen että sähkönsiirron alueen. Tuotantoalueen pinta-ala on noin 890 ha. Suunniteltu hanke käsittää enintään 13 voimalaa, ja voimaloiden yksikköteho tulisi olemaan enintään 10 MW. Hankkeen kokonaisteho on enintään 130 MW. Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on 250 metriä. Voimaloiden napakorkeus on enintään 170 metriä, roottorin halkaisija enintään 185 metriä ja lavan pituus enintään 92,5 m. Tuulivoimahankkeen sähkönsiirron vaihtoehtoina tutkitaan ilmajohtoreittejä tuotantoalueen viereen sijoittuvien ja Pirttikosken sähköasemalle päättyvien Fingridin Pirttikoski-Pikkarala 400 kV ja Caruna Oy:n Pirttikoski-Ranua 110 kV voimajohtojen vierelle.

2 Lausunto

Luke kiittää mahdollisuudesta lausua Elättivaaran tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja lausuu seuraavaa

Monimuotoisuus

Tuotantoalueelle sijoittuu yksityinen Kakkuselän suojelualue ja sen läheisyyteen sijoittuu Lisä-Rinnepellon luonnonmetsän toinen osa-alue. Hankealuetta lähimmät Natura 2000 -alueet Auttiköngäs sijaitsee noin 5,5 kilometriä ja Simojärven Natura 2000 -alue kuusi kilometriä tuotantoalueesta. Sähkönsiirron vaihtoehto SVE2 sijoittuu lähimmillään noin 1,6 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta, SVE1 sijoittuu lähimmillään 2,7 kilometrin etäisyydelle. Yksi suunniteltu voimala sijaitsee noin 70 metrin päässä pienestä virtavedestä, joka on merkitty erityisen tärkeänä elinympäristönä. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä havaittiin tuotantoalueelta muun muassa lähteitä sekä uhanalaisia kasvilajeja, joista lähimmät olivat alle 250 metrin päässä lähimmästä tuulivoimalasta. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE2 sijoittuu kahden metsälakikohteen väliin. Lyhimmillään sähkönsiirtoreittien etäisyys kohteista on alle 50 metriä. Tuotantoalueella on havaittu lapinleikin esiintymä. Lisäksi maastoselvityksessä havaittiin lettorikkoa. Hankealueella on myös hirvien talvilaidunalue.

Kasvupaikkojen ja luontotyyppien säilyminen heikentymättöminä tulee turvata. Erityisesti niihin kohteisiin, jotka sijaitsevat tuulimyllyjen ja sähkönsiirtoreittien välittömässä läheisyydessä tulee huomioida ettei rakentaminen heikennä näiden kohteiden luonnontilaa millään muotoa. Tuulimyllyjen rakentaminen tulee todennäköisesti vaikuttamaan negatiivisesti mahdolliseen hirvien talvilaidunalueeseen. Alueen tarkka sijainti ja rajat tulisi selvittää ja tehdä arvio hankkeen vaikutuksista sekä suunnitelma vaikutusten minimoimisesta.

Viidentoista kilometrin säteellä hankealueesta ei sijaitse (IBA) lintualueita. Hanketta lähin lintudirektiivin perusteella suojeltu Natura 2000 -alue

Mustarinnantunturi (SPAFI1301102) sijoittuu yli 20 kilometrin etäisyydelle tuotantoalueesta. Lähin linnustollisesti arvokas alue, Simojärven FINIBA-alue, sijoittuu lähimmillään noin 5,5 kilometrin etäisyydelle tuotantoalueesta. Auttikönkään MAALI-alue, sijaitsee noin 5,7 kilometrin etäisyydelle tuotantoalueesta. Tuotantoalueesta 7,1 kilometriä luoteeseen sijaitsee Juottaa tekojärvi, joka on MAALI-alue, jossa pesii muun muassa selkälöki ja lapasorsa. Vajaan 9 kilometrin etäisyydelle pohjoiseen ulottuu Kemijokivarren MAALI-alue, joka on tärkeä törmäpääskyn pesimäalue. Hankealueen ulkopuolella lähimmät suurten petolintujen pesäpaikat sijaitsevat noin 800 m hankealueesta.

Tuulipuiston etäisyydet arvokkaisiin lintualueisiin ovat sen verran pitkät että hankkeen vaikutukset niihin ovat vähäiset. Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat metsojen ja teerien soidinpaikat tulee huomioida hankesuunnittelussa ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaisesti. Myös metsojen hakomispuukeskittymät on huomioitava tärkeinä ruokailualueina. Metsojen hakeutuminen hankealueelle talvella hakomaan aiheuttaa niille välittömän törmäysriskin tuulivoimaloihin. Kanalinnot saattavat törmäillä myös tuulivoimaloiden runkoihin. Valkoisen runkovärin korvaaminen voimalan alaosaan esim. keltaisella tulisi harkita.

Elättivaarasta 30 kilometrin etäisyydelle sijoittuu yksi tuotannossa oleva Murtotuulen tuulivoimapuisto sekä neljä eri suunnitteluvaiheessa olevaa tuulivoimahanketta. Mahdolliset yhdysvaikutukset alueen luontoon erityisesti maakotkaan ja poroihin tulisi selvittää ja huomioida uusien tuulivoima-alueiden suunnittelussa.

Porotalous

Suunniteltu Elättivaaran tuulivoima-alue ja pääosa sen sähkösiirtolinjoista sijoittuu Niemelän paliskuntaan. Varsinaiselle tuotantoalueelle (890 ha), joka sijoittuu suhteellisen keskelle paliskuntaa, suunnitellaan enimmillään 13 tuulivoimalaa. Suunnitellut sähkösiirtolinjojen vaihtoehdot (12,5 km tai 16 km) kulkevat Auttin lähellä myös Vanttauksen ja Timisjärven paliskuntien alueilla. Tuotantoalue ja sen ympäristö ovat talousmetsäkäytössä olevia eri ikäisiä metsiä, mutta muuta maankäyttöä alueella on vähän.

Elättivaaran tuulivoimahankkeen tuotantoalue sijoittuu poronhoidon paikkatietojen ja paliskunnan antamien ennakkotietojen perusteella laidunalueelle, joka muodostaa laajimman yhtenäisen kevät- ja kesälaidunalueen paliskunnassa. Tuotantoalueella tai sen ympäristössä on myös vasonta-alueita sekä erityyppisiä syys- ja talvilaidunalueita. Suunniteltu sähkösiirtolinja kulkee myös eri vuodenaikoina käytettyjen laidunalueiden läpi. Porojen kevät ja syyskierrat kulkevat pääosin tuotantoalueen sivuitse, sen kummaltakin puolen, mutta porot liikkuvat paliskunnan antamien tietojen perusteella paljolti kesäaikana tuotantoalueen läpi. Tuotantoalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole kiinteitä erotusaitoja, mutta Kellarilehdon siirtoaita sijaitsee tuotantoalueesta länteen noin 1,5 km ja Kuusimaan siirtoaita noin 3 km tuotantoalueesta pohjoiseen.

Elättivaaran tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa on kuvattu pääpiirteissään Niemelän paliskunnan poronhoito ja sen toiminta ja laiturimet sekä se, miten hanke sijoittuu eri vuodenaikoina käytettyihin laidunalueisiin nähden. Samoin YVA-ohjelmassa on kuvattu pääpiirteissään, miten poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset arvioidaan tehtäessä varsinaista YVA-arviointia ja siihen liittyvää

erillistä porotalousselvitystä. Luke katsoo, että YVA-ohjelmassa alueen paliskuntiin, poronhoitoon ja laitumiin liittyvät alustavat taustaselvitykset ja poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin menetelmäkuvaukset ovat pääpiirteissään oikeasuuntaiset ja riittävät varsinaiselle vaikutusarvioinnille. Luke katsoo myös tärkeäksi, että vaikutusarvioinnissa hyödynnetään kaikkia niitä paliskunnilta saatuja tietoja ja arvioita sekä saatavilla olevia tutkimustietoja ja aineistoja, joiden avulla vaikutusarvioinnista saadaan riittävän kattava ja luotettava.

Luke näkee kuitenkin puutteeksi sen, että Elättivaaran tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin menetelmistä ja kriteereistä sekä käytettyjen aineistojen analyysistä on vaikea saada tarkempaa ja kattavampaa kuvaa. Samalla tavoin avoimeksi kattavuudeltaan ja riittävyydeltään jää menetelmäkuvauksessa myös Elättivaaran tuulivoimahankkeesta ja muista vastaavista tai merkittävistä maankäyttöhankkeista poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointitapa sekä sen kriteerit. Luken näkemyksen mukaan poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin menetelmä-, kriteeri-, aineisto- ja analyysikuvausta tulisikin näiltä osin jatkossa tarkentaa jo YVA-ohjelmissa.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kasvupaikkojen ja luontotyyppien sekä lajiesiintymien säilyminen hankealueella ja sähkönsiirtoreittien varrella heikentymättöminä tulee turvata. Erityisesti niihin kohteisiin jotka sijaitsevat rakennelmien välittömässä läheisyydessä tulee huomioida ettei rakentaminen heikennä näiden kohteiden luonnontilaa millään muotoa. Luke katsoo, että YVA-ohjelmassa paliskuntiin, poronhoitoon ja laitumiin liittyvät taustaselvitykset ja poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin menetelmäkuvaukset ovat oikeasuuntaiset ja riittävät varsinaiselle vaikutusarvioinnille. Luke näkee kuitenkin puutteeksi, että tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin menetelmistä ja kriteereistä sekä käytettyjen aineistojen analyysistä on vaikea saada tarkempaa ja kattavampaa kuvaa. Avoimeksi jää myös poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointitapa sekä kriteerit.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 19.02.2025 klo 11:42:43.

Lausunnon valmistelija(t):

Esa Huhta

Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi: